

keerde hij kalm naar zijn boek terug, proefde van den eersten zin, kon zich niet weerhouden even de bladzijde langs te kijken en was dan blij, als hij nog niets bijzonders van te voren gezien had. Tenslotte begon hij zonder haast geregeld te lezen, maar het tempo werd steeds sneller tot er weer een streep stond.

De moeder voelde zich op zulke avonden meestal rustig en tevreden. Haar man had geen last van drukte en Thijs genoot blijkbaar van zijn lectuur. Gaarne mocht zij dan van tijd tot tijd van haar handwerk opzien en even op hem letten, zooals hij daar zat, beschenen door het innige olielicht, met de vuisten aan de slapen, vlak tegen vlak. Zoo nu en dan liet hij er een zakken die dan openging op tafel en de blanke palm toonde, waarin even later de jonge vingers zich weer nestelden. Zijn hoofd kroop op de vlakke linkerhand en zijn oogen zag ze nu heen en weer gaan bij 't lezen. De behoefte kwam in haar op om hem te zoenen, maar hij zat zoo tevreden te genieten, dat ze 't maar liet. — 't Leidde haar af van de zorgen: het geld, de kwaal van haar man, het afdwalen van een der dochters, die niet meer weten wilde van „het heil, ons in Christus gegeven”, maar ook bracht het haar soms een andere zorg te binnen: ze was bang, dat er voor Matthijs te weinig opgewektheid in huis was; en ze vreesde dat hij hier op 't dorp eenzellig zou worden of zich misschien gaan overschatten. Daarom zou zij voor zich graag gezien hebben dat Thijs in de stad op school gedaan was, en nog dacht ze erover dat te doen, als haar man het maar wilde. Tegen het einde van den cursus zou ze er nog eens over beginnen. Het leergeld was wel meer, maar Thijs zou dan ook Fransch leeren en vooral zou 't zooveel waard zijn, dat hij meer omgang had en met jongens van zijn eigen stand — daar zou Monk natuurlijk om lachen, maar het was toch zoo. Heimelijk hoopte zij er bij, dat Thijs zoo nu en dan kameraadjes mee zou nemen. Ze zag hem in gedachte al vroolijk spelen in den tuin, terwijl zijzelf in de zonnige serre zat te naaien;

ze zou limonade schenken en op taartjes uit de stad tracteeren. Maar de jongens zouden zich nauwelijks den tijd gunnen om die heerlijkheden te genieten en zij zou zeggen, dat ze nog lang genoeg konden spelen....

Er kwam een glimlach op haar gezicht bij zulke fantasieën; ze ging er in op — tot dat haar man een keer zuchtte en de werkelijkheid tot haar doordrong.

Soms werd ze in haar gepeins gestoord door plotselinge rukwinden, die aan de ramen kletterden. Voor storm had ze een ware angst, terwijl haar man er niet om gaf en haar uitlachte om haar kinderachtigheid; en Thijs, die van storm en onweer hield, ging daarin mee. Maar zij lag er heele nachten van wakker, terwijl de anderen sliepen en dan was het haar of de storm er slechts was om haar te verontrusten. Als dan weer een vlaag over het huis stuk brak, had ze haar hand klaar om haar man te wekken. Maar ze weerhield zich: hij sliep door zijn pijn toch al zoo weinig. Dan luisterde ze maar weer: na de stilte kwamen de rukwinden weer aan, zooals dofwijgend, worstelende menschen een stille straat komen binnentuimelen. In de buurt klepte een poortdeurtje, met ongelijke tusschenpoozen, dan weer loerend verborgen blijvend tusschen de stormwinden; zij wachtte telkens op dat geluid. Als het licht begon te worden voelde zij zich veiliger en sliep dan nog even in, als haar man niet juist wakker werd en ging woelen.

Wanneer het 's avonds tegen achten liep, begon ze Thijs te waarschuwen dat hij „tot een eindje” moest lezen; ze herhaalde dat een paar maal en wipte tenslotte, als het niet hielp, met een grapje zijn boek dicht. Thijs werd dan boos en wel eens brutaal. Dan bromde zijn vader, terwijl zijn moeder verder zweeg. Hij voelde spoedig berouw en nam zich dan voor vergeving te vragen, straks in bed; hij bedacht de juiste woorden en schiep zich een oogenblik van eigenaardig genot.

Intusschen, niet altijd waren er boeken, en niet altijd had Thijs lust tot lezen. Dan